

Kirje

4.3.2026

VN/500/2024
VN/500/2024-VM-33

Yhteinen suunta digitaaliseen tulevaisuuteen

Yhteisesti johdettu tulevaisuus – strategiset linjaukset tulevaisuuden julkisen hallinnon rakentamiseksi

Tässä kannanottodokumentissa esitetään digitalisaation ja datatalouden strategisen yhteistyöryhmän keskeiset kehittämiskohteet valmistelun tueksi kannanottoina tulevalle hallituskaudelle. Tavoitteena on varmistaa, että toimenpide-ehdotukset vastaavat nykyisen hallitusohjelman linjauksia sekä luovat pohjaa tuleville hallituskausille yli vaalikausien jatkuvuutta painottaen. Kannanottoja hyödynnetään Suomen digitaalisen kompassin päivityksessä sekä eri hallinonalojen kehittämiskohteiden painotuksissa. Kannanottoja hyödynnetään myös virkapuheenvuoron valmistelussa tulevalle hallituskaudelle, lisäksi kannanotot muodostavat valmistelussa mukana oleville tahoille yhteisiä tavoitteita vaikuttaa omalta osaltaan kehittämisen painopistealueisiin.

Suomi tarvitsee vauhtia digitaaliseen muutokseen. Väestön ikääntyminen, osaajapula, julkisen talouden paineet ja muuttunut turvallisuustilanne haastavat meitä uudistumaan. Näissä olosuhteissa julkisen hallinnon kyky palvella kansalaisia on kansallisen menestyksemme elinehto.

Digitalisaatio, datan älykäs hyödyntäminen ja tekoäly ovat tämän päivän välttämättömiä työkaluja laadukkaiden palvelujen tarjoamiseksi ja julkisen sektorin tuottavuuden parantamiseksi. Niiden potentiaalin täysimääräinen vapauttaminen vaatii resursseja, joka on nähtävissä investointina tuottavampaan toimintaan. Muutokset edellyttävät järjestelmällistä otetta sekä käytännön esteiden purkamista ja digitaalisten palveluiden käytön parempaa tukemista.

Samalla on varmistettava, että tietosuoja ja kyberturvallisuus ovat kiinteä osa kehitystä. Turvallinen tiedonhallinta, digitaalisen suvereniteetin mahdollistaminen ja ekologisesti kestävien ratkaisujen valitseminen ovat asioita, joihin meidän tulee ottaa kantaa rakentaessamme kestävää digitaalista yhteiskuntaa.

Hajanaisten hankkeiden ajan tulisi olla ohi. Julkisen hallinnon digitaalista muutosta tulee johtaa kokonaisvaltaisesti. Tarvitsemme yhteisen vision ja pysyvät rakenteet, jotka ohjaavat kehitystä johdonmukaisesti.

Tämä kannanotto esittää kolme strategista päätavoitetta ja niitä tukevat toimenpiteet, joiden avulla rakennamme digitaalisesti kyvykkään, uusia innovaatioita tuottavan ja datasta hyvinvointia luovan Suomen.

Strateginen päätavoite 1: Yhteisillä tavoitteilla ja toimintamalleilla digitaalinen kehitys koko yhteiskunnan voimavaraksi

Yhteisillä päämäärillä ja läpinäkyvällä yhteistyöllä varmistamme digitaalisen kehityksen vaikuttavuuden.

Muutoksen onnistuminen vaatii selkeää, yli hallinnonrajojen ulottuvaa yhteistä tahtotilaa perinteisen johtamisen sijaan. Luomme pysyviä yhteistyön toimintamalleja, jotka mahdollistavat sen, että uudistukset toteutetaan suunnitellusti ja niiden hyödyt saadaan täysimääräisesti käyttöön.

Tavoitetta edistävät avaintoimenpiteet:

- Digitaalisen muutoksen strateginen tuki johdolle: Käynnistämme julkisen hallinnon johdolle suunnatun valmennusohjelman, joka tarjoaa käytännön tukea digitalisaation ja tekoälyn mahdollisuuksien hyödyntämiseen kunkin organisaation omassa toiminnassa.
- Yhtenäiset periaatteet digi-investoinneille: Otamme käyttöön yhteiset, läpinäkyvät kriteerit ja toimintamallin julkisen hallinnon digi-investointien arviointiin ja priorisointiin (vaikuttavimmat yhteiset ratkaisut ja laajat ekosysteemit ensisijaisiksi). Tämä vähentää päällekkäisyyksiä ja varmistaa parhaiden ratkaisujen leviämisen, kytkien digikehityksen kiinteäksi osaksi julkisen talouden suunnittelua.
- Kokeiluista kohti kansallisia ratkaisuja: Varmistamme onnistuneiden pilottien laajemmalle levittämiseksi selkeän jatkorahoituksen ja vastuutahon jo hankkeiden käynnistysvaiheessa. Ilman selkeää jatkosuunnitelmaa ja turvattua rahoitusta hyvätkin ratkaisut jäävät irrallisiksi kokeiluiksi.
- Ajantasainen digitaalisen muutoksen tilannekuva päätöksenteon tueksi: Rakennamme digitaalisen johtamisen tilannekuvan, joka tarjoaa johdolle reaaliaikaisen kuvan keskeisten hankkeiden etenemisestä, investointien tilasta ja uudistusten tuottavuusvaikutuksista.

Strateginen päätavoite 2: Ihminen keskiöön – kohti ennakoivia ja sujuvia palveluita

Tieto liikkuu, jotta palvelut pelaavat – ennakoivasti ja ihmiskeskeisesti.

Kansalaisen tai yrittäjän ei tule olla viestinvälittäjänä viranomaisten välillä. Puramme tiedon liikkumiseen liittyviä lainsäädännöllisiä ja tulkinnallisia esteitä ja varmistamme, että tieto liikkuu sujuvasti ja turvallisesti. Palvelut suunnitellaan ihmislähtöisiksi ja ennakoiviksi kokonaisuuksiksi.

Tavoitetta edistävät avaintoimenpiteet:

- Sujuvat palvelut eri elämän käänteisiin: Varmistamme, että keskeisten elämäntapahtumien (esim. lapsen syntymä, työttömäksi jääminen, eläkkeelle siirtyminen) ympärille rakennetut palvelukokonaisuudet saavat pitkäjänteisen tuen ennakoivasti ja vahvan koordinaation valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyönä yli hallituskausien.
- Kerran annettu tieto riittää: Edistämme yhtenäistä säädösten tulkintaa, ja luomme ennakoivia toimintamalleja, joilla varmistetaan tiedon tehokas uudelleenkäyttö.
- Tekoäly ja automaatio vapauttavat asiantuntijoiden aikaa: Jatkamme järjestelmällisesti automaation ja tekoälyn hyödyntämistä erilaisissa tehtävissä, jotta asiantuntijoiden aikaa vapautuu vaativampiin tehtäviin.

- Luotettava tieto on toimivien palveluiden perusta: Parannamme kansallisesti yhteisten tietovarantojen laatua ja hyödynnettävyyttä. Varmistamme, että kansallisesti yhteiset tiedot (kuten perusvarantojen tiedot) yhdenmukaistetaan (sanastot, koodistot, tietomallit). Työn myötä tieto liikkuu rajapinnoissa yhdenmukaisesti ja toimittajariippumattomasti. Laadukas data on edellytys ennakkolisesti toimiville palveluille ja tekoälyn vaikuttavalle käytölle.
- Luottamus ja osallisuus: Varmistamme digitaalisen identiteetin kaikille, edistämme omien tietojen hallintaa, parannamme kansalaisten digitaitoja ja digituen saatavuutta sekä turvaamme saavutettavat palvelut myös niille, joille digiasiointi on haastavaa.
- Investoinnit digitalisaation vauhdittajana: Varmistamme, että digitaalisen kehityksen edellyttämät investoinnit nähdään strategisina panostuksina tulevaisuuden toimintakykyyn. Tarvitsemme pitkäjänteistä ja ennakoitavaa rahoitusta, joka mahdollistaa uudistusten suunnitelmallisen toteuttamisen ja vaikuttavuuden sekä perustoimintojen ylläpidon. Budjettirahoituksen lisäksi on kehitettävä innovatiivisia rahoitusmalleja, joissa ansaintalogiikka ja rahoitusmekanismit kiinnitetään palveluiden käytön yhteyteen.

Strateginen päätavoite 3: Paikallisista innovaatioista kansallista vaikuttavuutta – tukea julkisen hallinnon digikehitykseen

Parhaat digitaaliset ratkaisut kaikkien käyttöön – tuemme julkisen hallinnon toimijoita onnistumaan ja skaalaamaan.

Julkisen hallinnon resurssit ja valmiudet digitalisaation edistämiseen on taloustilanteen vuoksi haastavat. Luomme mallin, jossa parhaat käytännöt ja toimiviksi todetut ratkaisut leviävät tehokkaasti julkisten organisaatioiden välillä. Kansallinen vaikuttavuus syntyy, kun ratkaisuilla on selkeät kannusteet skaalautua ja tulla käyttöön eri toimintaympäristöissä. Huomioimme kuntien yhteistyörakenteet ja hyvinvointialueiden rajapinnat kehitystyössä.

Tavoitetta edistävät avaintoimenpiteet:

- Yhteistyöllä ja tuella vauhtia paikalliseen kehitykseen: Rakennamme kansallisen tukimallin, joka tarjoaa kunnille, hyvinvointialueille ja niiden yhteistyörakenteille tukea, yhteisiä työkaluja ja osaamisen jakamista yhdessä muiden keskeisten viranomaisten ja yksityisen sektorin kanssa. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa, jolla mahdollistetaan laadukkaat palvelut kansalaisille sekä nykyistä paremmat liiketoiminta- ja vientimahdollisuudet.
- Hyvät käytännöt kiertämään ja onnistumiset esille: Luomme periaatteen, jonka mukaan yhdessä paikassa toimivaksi todetun digitaalisen ratkaisun laajentaminen on oletusarvo.
- Yhteiset alustat nopeuttavat kehitystä: Hyödynnämme ja kehitämme valtakunnallisia digitaalisia palveluita (esim. Suomi.fi-palvelu) niin, että ne mukautuvat ja tukevat monipuolisesti paikallisten palvelujen rakentamista.
- Osaamisverkostot jakamisen ja oppimisen työkaluna: Tuemme valtakunnallisia verkostoja, joissa eri toimijat voivat jakaa kokemuksiaan, oppia toisiltaan ja löytää yhteisiä ratkaisuja.

Täydentävät tavoitteet digitaalisen Suomen vahvistamiseksi

- Datatalous ja innovaatiot: Edistämme julkisen datan jakamista, tuemme datalähtöisten yritysten syntyä ja hyödynnämme innovatiivisia hankintoja.
- Kyberturvallisuus: Vahvistamme julkisen hallinnon kriittisten järjestelmien suojausta, tarjoamme keskitettyjä kyberpalveluita ja varmistamme toimintakyvyn häiriötilanteissa.
- Digitaalinen suvereniteetti: Tuemme kansallista ohjelmistokehitystä, tuotteistamista ja ohjelmistojen vientimahdollisuuksia kansainvälisille markkinoille sekä hyödynnämme EU-tasoisia ratkaisuja mahdollisuuksien mukaan.

- Ekologinen kestävyys: Huomioimme digitalisaation ja datakeskusten ympäristövaikutukset ja edistämme vihreitä teknologiaratkaisuja kaikessa julkisen sektorin toiminnassa.

Jarkko Levasma

ICT-johtaja
Digitalisaation ja datatalouden strategisen
yhteistyöryhmän puheenjohtaja

Laura Eiro

Osastopäällikkö
Digitalisaation ja datatalouden strategisen
yhteistyöryhmän varapuheenjohtaja

Lisätietoja: Heikki Talkkari, Tietohallintoneuvos, Digitalisaation ja datatalouden strategisen yhteistyöryhmän pääsihteeri (etunimi.sukunimi@gov.fi)